

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

Placówka Terenowa w Wągrowcu

ul. Przemysłowa 3, 62-100 Wągrowiec

tel.: 67 2621 342; fax 67 2681429

Wągrowiec, dnia 15 października 2019r.

Rada Miejska w Rogoźnie

ul Nowa 2

1225-KP.03.4.2019

64-610 Rogoźno

Informacja o sytuacji stanie rolnictwa określona na podstawie wskaźników ewidencyjnych w KRUS Placówka Terenowa w Wągrowcu

Do podstawowych zadań KRUS, wynikających z ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, należą:

- obsługa ubezpieczonych rolników i świadczeniobiorców Kasy (emerytów i rencistów) w sprawach dotyczących obejmowania **ubezpieczeniem społecznym rolników i opłacania składek na to ubezpieczenie;**
- **przyznawanie i wypłata świadczeń emerytalno-rentowych oraz wypadkowych, chorobowych i macierzyńskich,** oraz świadczeń poza ubezpieczeniowych wypłacanych w zbiegu ze świadczeniami z ubezpieczenia społecznego rolników;
- realizacja własnego, dwuinstancyjnego systemu **orzecznictwa lekarskiego** w postępowaniu dowodowym do ustalenia prawa ubezpieczonych do świadczeń rentowych i odszkodowawczych, których przyznanie wymaga medycznej oceny stanu zdrowia lub oceny następstw wypadku w związku z pracą rolniczą. Orzeczenia wydają w pierwszej instancji lekarze rzeczoznawcy, w drugiej instancji - komisje lekarskie Kasy;
- **działalność prewencyjna,** mająca na celu zapobieganie wypadkom przy pracy rolniczej i chorobom zawodowym, polegająca w szczególności na:
  - upowszechnianiu wiedzy o tych zagrożeniach i znajomości zasad bhp wśród dorosłych i dzieci,

- analizowaniu przyczyn i okoliczności powstawania wypadków przy pracy rolniczej i chorób zawodowych,
  - prowadzeniu szkoleń na temat znajomości zagrożeń i zasad bezpiecznej pracy w gospodarstwie rolnym,
  - podejmowaniu starań o właściwą produkcję i dystrybucję bezpiecznych technicznych środków produkcji dla rolników, ubrań roboczych i ochronnych.
- **prowadzenie nieodpłatnej, dobrowolnej rehabilitacji leczniczej** dla osób uprawnionych do świadczeń w KRUS, zagrożonych całkowitą niezdolnością do pracy lub wykazujących okresowo całkowitą niezdolność do wykonywania pracy zawodowej w gospodarstwie rolnym. Rehabilitację leczniczą prowadzą ośrodki KRUS oraz sanatoria współpracujące z Kasą. W okresie wakacyjnym Kasa prowadzi także turnusy rehabilitacyjne dla dzieci rolników;
  - **wspieranie ubezpieczeń wzajemnych**; w tym objęcie dzieci rolników ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków,
  - **obsługa ubezpieczenia zdrowotnego**, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 poz. 581 z późn. zm.)

Ubezpieczenie społeczne rolników uregulowane zostało ustawą z 20 grudnia 1990 roku (t.j. Dz.U. 2016 poz. 277, 2043). Realizację zadań wynikających z ustawy powierzono odrębnej instytucji - **Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego**.

Od 1997 roku KRUS prowadzi odrębny dwuinstancyjny system orzecznictwa lekarskiego w związku z ustalaniem prawa ubezpieczonych w KRUS do świadczeń zależnych od niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym lub medycznej oceny stanu zdrowia.

Z dniem wejścia Polski do UE Kasa realizuje zadania związane z koordynacją zabezpieczenia społecznego w krajach Unii Europejskiej.

Kasa realizuje wiele dodatkowych zadań zleconych przez państwo, m.in. realizuje świadczenia kombatanckie dla inwalidów wojennych, obsługuje ubezpieczenie zdrowotne rolników, ich domowników, emerytów i rencistów, a także członków ich rodzin, pełniąc zarazem na rzecz NFZ funkcję płatnika składek na to ubezpieczenie.

W ubezpieczeniu społecznym rolników funkcjonują na odrębnych zasadach finansowych dwa rodzaje ubezpieczenia:

- **ubezpieczenie emerytalno-rentowe**, finansowane w przeważającej części z dotacji budżetowej, uzupełnionej dochodami ze składek ubezpieczonych rolników;
- **ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie**, realizację świadczeń z tego ubezpieczenia gwarantują jedynie składki od rolników, gromadzone w Funduszu Składowym Ubezpieczenia Społecznego Rolników. Fundusz ten jest osobą prawną, funkcje zarządu pełni z urzędu Prezes KRUS, pod nadzorem Rady Rolników.

Placówka Terenowa KRUS w Wągrowcu mieści się w strukturze organizacyjnej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i jest zarządzana przez Kierownika Placówki bezpośrednio podległego Dyrektorowi Oddziału Regionalnego w Poznaniu.

Obsługuje ona 10 gmin /Miasto Wągrowiec, Gminę Wągrowiec, Gminę Gołańcz, Gminę Margonin, Gminę Szamocin, Gminę Budzyń, Gminę Damasławek, Gminę Wapno, Gminę Rogoźno, Gminę Mieścisko i Gminę Skoki / łącznie na dzień 30.09.2019 4372 osób ubezpieczonych w tym 3183 płatników co powoduje, że utrzymuje się tendencja spadkowa co do ogólnej liczby ubezpieczonych w tut. Placówce. Natomiast co należy zauważyć wzrosła liczba płatników z 3125 na koniec III kwartału 2018 r. do liczby 3183 na koniec III kwartału 2019r. Spowodowane to jest przede wszystkim przejmowaniem gospodarstw rolnych przez młodych rolników a także wydzieleniem z gospodarstw rolnych rodziców samodzielnych gospodarstw prowadzonych przez dzieci .

Na dzień 31.12.2018 ubezpieczeniu społecznemu rolników podlegało 4424 osób.

W zakresie ubezpieczeń społecznych rolników Placówka Terenowa KRUS w Wągrowcu realizuje m.in. następujące zadania:

- ustala i wydaje decyzje z zakresu podlegania ubezpieczeniu,
- wymierza, pobiera i rozlicza składki ubezpieczeniowe,
- prowadzi ewidencję okresów podlegania ubezpieczeniu i opłacania składek,
- dochodzi należności z tytułu nieopłaconych składek w trybie przymusowym,
- rozpatruje wnioski w sprawie zastosowania ulg w spłacie należności,
- prowadzi postępowanie powypadkowe i działalność prewencyjną,
- przyjmuje wnioski o świadczenia z ubezpieczenia społecznego, ustala prawo i wydaje decyzję w sprawie przyznania zasiłków chorobowych i zasiłków macierzyńskich,
- udziela informacji zainteresowanym w zakresie ubezpieczenia społecznego rolników,
- wykonuje zadania zlecone w zakresie ewidencji i poboru składek na ubezpieczenie zdrowotne NFZ
- organizuje szkolenia dla rolników, pogadanki i konkursy dla dzieci i uczestniczy w spotkaniach organizowanych przez instytucje zewnętrzne.

Powyższe realizuje 11 osobowa załoga tutejszej placówki.

Analizując dane dotyczące objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników i wypłacanych im świadczeń możemy wywnioskować, że:

- średnia gospodarstwa naszego regionu nadal waha się w przedziale 10-20 ha (880) jednak występuje znaczna ilość gospodarstw małych do 5 ha (858) i na niezmiennym poziomie pozostaje liczbą gospodarstw powyżej 50 ha (156).
- zmniejsza się liczba osób ubezpieczonych w KRUS zamieszkujących tereny wiejskie zarówno rolników jak i domowników i tak w:
  - 2014r. - 5070 osób
  - 2015r. - 4908 osób
  - 2016r. - 4762.osób
  - 2017r. - 4547osób

- 2018 roku - 4429

- 2019 III kwartał - 4372

Spadek liczby ubezpieczonych spowodowany jest między innymi zwiększoną ofertą miejsc pracy poza rolnictwem i co z tym związane zmianą ubezpieczyciela.

- Odnosząc się do wypłacanych świadczeń z funduszu składkowego dane te przedstawiają się następująco Wyplacono świadczenia na łączną kwotę, w :
  - 2014r. 1.827.420,00 zł
  - 2015r. 1.856.440,00 zł
  - 2016r. 1.698.510,00 zł
  - 2017r. 1.645.660,00 zł
  - 2018 r. 1.422.380,00 zł
  - III kwartał 2019r. 310.590,00 zł
- liczba osób w przedziale rok do roku ubiegających się o świadczenie emerytalno - rentowe przedstawia się następująco i tak w:
  - 2014r. 446
  - 2015r. 518
  - 2016r. 380
  - 2017r. 428
  - 2018r. 350
  - kwartał 2019r. 226
- liczba osób ubiegających się o zasiłek macierzyński przedstawia się następująco:
  - 2014r. 114
  - 2015r. 125
  - 2016r. 105
  - 2017r. 54
  - 2018r. 57
  - III kwartał 2019r. 15 osób
- liczba wniosków o zasiłek pogrzebowy przedstawia się następująco :
  - 2014r. 202
  - 2015r. 192
  - 2016r. 191
  - 2017r. 160
  - 2018r. 169

- III kwartał 2019r. 113

Wpływy składek na ubezpieczenie społeczne rolników pozostają na porównywalnym poziomie w latach 2014 , 2015 z 2016r. i tak, na wymagane 100% PT KRUS w Wągrowcu uzyskała :

-2014r.	99,28%
-2015r.	99,60%
-2016r.	102,55%
- 2017r.	101,72%
- 2018r.	99,90%
- I - III kwartał 2019r.	95,21%

Obecnie zaobserwować można trudności w terminowym opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Trudności te związane są z mniejszymi plonami związanymi z suszą.

W ramach pomocy dla rolników KRUS aktualnie realizuje dwa programy pomocowe:

- pomoc w ramach programu de minimis i
- programy pomocy publicznej

Beneficjentem pomocy publicznej udzielanej w formie de minimis oraz w ramach programu pomocowego jest:

- osoba prowadząca działalność rolniczą w gospodarstwie rolnym o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha fizyczny lub 1 ha przeliczeniowy w dziale specjalnym produkcji rolnej (rolnik/ małżonek rolnika, współwłaściciel, dzierżawca , użytkownik w tym osoba posiadająca ustalone prawo do emerytury lub renty) a warunkiem udzielenia pomocy publicznej jest prowadzenie przez wnioskodawcę działalności rolniczej.

Program de minimis obejmuje osoby, które złożyły wniosek o udzielenie pomocy po terminie płatności składki a wartość dotychczas udzielonej pomocy ze wszystkich instytucji nie przekroczyła kwoty 15 tys euro.

Wymaganymi dokumentami są tu oprócz wniosku o udzielenie pomocy, formularza informacji przedstawionej przez wnioskodawcę lub oświadczenia o nie otrzymywaniu pomocy de minimis, protokół z oszacowania straty sporządzony przez właściwą Komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkody.

Co do programów pomocy publicznej aktualnie Kasa realizuje w ramach programów pomocowych zatwierdzonych przez Komisję Europejską (KE) w wyniku notyfikacji:

- program pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej spowodowane wystąpieniem w sierpniu 2017 roku huraganu, gradu lub deszczu nawalnego (uchwała RM nr 129/2017 z dnia 28 sierpnia 2017r.) Czas trwania programu 14.09.2017 - 31.12.2020r.

- program pomocy dla gospodarstw rolnych i rybackich, w którym powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2018 roku suszy lub powodzi (uchwała RM nr 107/2018 z dnia 31 lipca 2018r. Czas trwania programu 29.08.2018 do 31.12.2019r.

- program pomocy w związku z wystąpieniem w 2019r. niekorzystnych zjawisk atmosferycznych (suszy, gradu, deszczu nawalnego, przymrozków wiosennych, powodzi) ustanowiony uchwałą Rady Ministrów nr 86/2019 z dnia 6 września 2019r. Czas obowiązywania programu 24.09.2019r. do 31.12.2020r.

Z dniem 18 maja 2018r. w życie weszła zmiana przepisu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wprowadzając nowy status - pomocnika rolnika, a także nowy rodzaj umowy cywilno - prawnej - umowa o pomocy przy zbiorach. Pomocnik rolnika to pełnoletnia osoba świadcząca odpłatnie pomoc rolnikowi przy zbiorach chmielu, owoców i warzyw, tytoniu, ziół i roślin zielarskich na podstawie umowy o pomocy przy zbiorach Na terenie gminy Rogoźno nie było zainteresowania tą formą pomocy.

Z dniem 01 października 2019r. weszła w życie ustawa z dnia 31 lipca 2019r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, która to określiła warunki nabywania prawa, tryb przyznawania oraz zasady wypłacania i finansowania świadczenia uzupełniającego. Głównym celem ustawy jest zapewnienie osobom niezdolnym do samodzielnej egzystencji dodatkowych środków finansowych, ze względu na ponoszenie zwiększonych kosztów związanych z pielęgnacją, rehabilitacją i opieką medyczną. Na dzień 15.10.2019r. w PT KRUS Wągrowiec zostało złożonych 215 wniosków.

W zakresie działań prewencyjnych dane przedstawiają się następująco:

- w roku 2016 do PT KRUS w Wągrowcu zgłoszono 99 wypadków przy pracy
- w 2017 r. 107
- w 2018r. 88
- na dzień 30.09.2019r. 65

Spadek wypadkowości związany z pracami w rolnictwie jest wynikiem szerokiej akcji prewencyjnej prowadzonej przez KRUS wyrażającej się w prowadzeniu szkoleń BHP dla rolników, uczniów szkół rolniczych oraz dzieci w szkołach podstawowych, które mają na celu popularyzowanie bezpiecznej pracy w gospodarstwie rolnym oraz przestrzeganie przed niebezpieczeństwami występującymi na terenie gospodarstwa rolnego.

- PT KRUS w Wągrowcu w roku 2019 przeprowadziła 8 działań prewencyjnych mających na celu zmniejszenie liczby wypadków w tym:
  - dla rolników 4
  - dla dzieci 4.

Do końca roku planowanych jest jeszcze 6 prewencyjnych w tym :

- 1 dla uczniów szkoły rolniczej i
- 5 dla rolników

Jedną z form działań prewencyjnych KRUS jest organizowanie konkursów mających na celu promowanie zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym oraz coroczny konkurs na Bezpieczne Gospodarstwo Rolne

W XVI I edycji konkursu na Bezpieczne Gospodarstwo Rolne w etapie regionalnym wyróżnione zostało gospodarstwo rolne z terenu gminy Rogoźna.

Następnym konkursem o zasięgu ogólnopolskim organizowanym przez KRUS jest konkurs plastyczny dla dzieci

W IX Ogólnopolski Konkursie Plastycznym Dla Dzieci uczestniczyli uczniowie z Gościejewa, Panigrodza, Popowa Kościelnego, Gołańczy i Margonina.

Ponadto organizowane są Szkolenia i pogadanki w trakcie których celu uatrakcyjnienia ich przebiegu kończą się konkursami dla uczestników gdzie mogą oni zdobyć atrakcyjne nagrody ufundowane przez Fundusz Prewencji i Rehabilitacji.

Podsumowując:

Zmniejsza się liczba osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników natomiast zwiększa się liczba rolników i domowników prowadzących działalność gospodarczą jak również podejmujących zatrudnienie poza rolnictwem. Brak istotnych zmian w powierzchniach gospodarstw rolnych. Na terenie gminy występują zarówno gospodarstwa o dużym obszarze pow.20ha z rozwiniętą produkcją jednokierunkową jak i małe gospodarstwa. Widoczne są różnice ekonomiczne rodzin wiejskich. Małe gospodarstwa wiele towarowe mają trudności w utrzymaniu minimum socjalnego. Natomiast duże gospodarstwa przejmują grunty od rolników przechodzących na emerytury i rozwijają produkcję jednokierunkową z możliwością przerobu płodów rolnych (mieszalnie pasz, suszarnie itp.).

Część rolników nie płaci składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne lub uiszcza je nieregularnie w okresach uzyskiwania środków finansowych ze sprzedaży płodów rolnych, zwierząt gospodarskich jak również z otrzymanych dopłat bezpośrednich do produkcji rolnej i świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników. Na powyższe wpływ mają oprócz wahań cen rynkowych produktów rolnych, niska zyskowność szczególnie odczuwalna przy małym areale gruntów rolnych w gospodarstwie, w większości średnia lub niska bonitacja ziemi. Nierówne traktowanie wierzycieli poprzez uiszczanie w pierwszej kolejności innych zobowiązań w tym w szczególności zaciągniętych kredytów bankowych przed zobowiązaniami KRUS również ma wpływ na brak ściągalności.

Istnieją grupy rolników, które od wielu lat nie uiszczają składek, stanowią je rolnicy prowadzący gospodarstwa o małej powierzchni arealu lub użytkujący grunty na podstawie umowy dzierżawy.

Spłatę zadłużeń realizują z przyznawanych im świadczeń emerytalno-rentowych lub potrąceń z zasiłków. Dodatkowo w 2019 roku wpływ na nieterminowe opłacanie składek mają niekorzystne warunki atmosferyczne -utrzymująca się susza. Często zebrane plony ziarna zbóż nie spełniają warunków konsumpcyjnych i rolnicy zmuszeni są je sprzedać do mieszalni pasz. Taka sytuacja nie tylko niekorzystnie wpływa na nieterminowe opłacanie składek ale często powoduje całkowite zaniechanie płacenia składek gdyż rolnicy w pierwszej kolejności przeznaczają posiadane zasoby finansowe na zakup środków do produkcji rolnej.

KIEROWNIK
Placówki Terenowej
podpis
mgr Mirosława Sassi-Nowak